

Jan Hamáček
1. místopředseda vlády
a ministr vnitra

Praha 15. ledna 2021
Č. j. MV-202581-3/AS-2020
Počet listů: 7
Přílohy: 1/1

Vážený pane poslanče,

reaguji na Vaši písemnou interpelaci ve věci: „Rozvoje a činnosti Národního digitálního archivu a digitalizace členské evidence Komunistické strany Československa Národním archivem“ (ev. č. 1571).

Níže zasílám vyjádření k jednotlivým otázkám:

1/ Kolik finančních prostředků bylo z celkového objemu 53 111 tis. Kč až dosud v rámci projektu NDA II vyčerpáno a na co byly tyto prostředky využity?

V rámci projektu NDA II bylo vyčerpáno celkem 29 545 305,36 Kč (včetně DPH). Výše uvedená částka je konečná, projekt byl úspěšně ukončen k 31. prosinci 2020.

V příloze naleznete rozklad uvedené částky na jednotlivé veřejné zakázky nebo přímé nákupy, které byly v rámci projektu realizovány.

2/ Jakým způsobem byla meztím rozvíjena funkčnost digitálního archivu a Národního archivního portálu?

Národní digitální archiv (NDA) je infrastruktura umožňující provést výběr digitálních archiválií a jejich trvalé uložení. Národní archiv tuto infrastrukturu provozuje od roku 2015 pro celou síť státních archivů v ČR. V rámci projektu NDA II kofinancovaného z IROP došlo k rozšíření kapacity a k vylepšení funkcionalit, včetně

napojení na Dohledové centrum e-governmentu Ministerstva vnitra. V rámci projektu byla posílena zejména stabilita a bezpečnost informačního systému a doplněny některé funkcionality.

3/ Jaký je plán rozvoje a konečný termín plnohodnotného spuštění Národního digitálního archivu, včetně portálu pro veřejnost?

Národní digitální archiv je v provozu od roku 2015. Je budován modulárně, tj. postupně jsou přidávány/nahrazovány funkční celky tak, aby odpovídaly potřebám uživatelů. Rozvoj současně reaguje na vývoj v oblasti legislativy a IT technologií, neboť jde o kontinuální proces. Zároveň je nutné v horizontu 8 až 10 let počítat s větší technologickou obměnou; možný je rovněž přechod do státního cloudu.

Archivní portál Národního archivu (tzv. Národní archivní portál) byl spuštěn v dubnu 2017. V současné době je doplňován v souvislosti s projektem NDA II a společně s nasazením dalších modulů portálu PÉvA – Program pro evidence v archivu (též 31. prosince 2020 ukončený projekt Ministerstva vnitra kofinancovaný z IROP) a CAM – Centrální archivní modul (projekt v konsorciu státních archivů spolufinancovaný Technologickou agenturou ČR) bude spuštěn ve druhém čtvrtletí 2021.

4/ Jak je konkrétně naplňován § 18b), odst. 1) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, tj. zpřístupňování archiválií Národního archivu „způsobem umožňujícím dálkový přístup“? Kterých archiválií (fondů) se to konkrétně týká?

Citovaný § 18b odst. 1 hovoří o zpřístupnění archiválií v digitální podobě (tzv. digital born archiválií), nikoli o zpřístupňování digitálních reprodukcí analogových archiválií. V rámci projektu NDA II byl vyvinut modul *Přístup*, který umožňuje oprávněným osobám dálkový přístup k digitálním archiváliím, řízený následně příslušným archivem, do jehož správy archivní fond patří.

Digitální archiválie vznikají výběrem z digitálních dokumentů u jednotlivých původců (zejména orgánů státní správy a samosprávy). Jedná se o archiválie vzniklé převážně po roce 2000 (ojediněle z druhé poloviny 90. let 20. stol.) a jsou veřejnosti nepřístupné z důvodu zákonné ochranné 30leté lhůty. Digitalizáty vzniklé digitalizací analogové archiválie nejsou digitální archiválie.

Digitální archiválie uložené v NDA se k 31. prosinci 2020 nacházely ve 116 archivních souborech spravovaných 44 archivy (Národní archiv, státní oblastní archivy, státní okresní archivy, specializované archivy, archivy měst). Z toho je 82 souborů Národního archivu.

5/ Jak je konkrétně naplňován § 18b), odst. 5b) zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, tj. zpřístupňování archiválií z ostatních archivů archivní sítě České republiky „způsobem umožňujícím dálkový přístup“? Které archiválie (fondy) jsou již takto přístupné? Kdy budou například touto formou zpřístupněny archiválie (fondy) Archivu bezpečnostních složek?

Ustanovení §18b odst. 5 písm. b) zákona č. 499/2004 Sb. se týká archivních portálů jiných digitálních archivů (nikoli Digitálního archivu Národního archivu, tzv. Národního digitálního archivu).

V této souvislosti je nutno konstatovat, že do současné doby nebyl žádný další digitální archiv v České republice akreditován. Digitálním archivem ve smyslu archivního zákona nedisponuje ani uváděný Archiv bezpečnostních složek; účinnost § 18b odst. 5 písm. b) by se ho proto týkala pouze v případě, že by byl zřizovatelem digitálního archivu.

Podotýkám, že Ministerstvo vnitra v této souvislosti zpracovalo „Metodický návod pro akreditaci digitálního archivu včetně technických podmínek“, aby měli všichni zájemci přehled o požadavcích souvisejících s žádostí o akreditaci digitálního archivu. Metodický návod je zveřejněn na webových stránkách Ministerstva vnitra v sekci Archivnictví – Metodiky – Ostatní metodiky.

6/ Pokud nejsou odstavce § 18b zákona č. 499/2004 Sb. v plné šíři naplňovány, kdo za to nese zodpovědnost? A jaké přijmete opatření, aby byl tento stav změněn, napraven? Do kdy? Anebo plánujete tento zákon novelizovat?

Příslušné ustanovení zákona je naplňováno, a to v souladu s materiálem schváleným vládou České republiky „Koncepte rozvoje archivnictví v České republice na léta 2018 až 2025 s výhledem do roku 2035“, která zahrnuje také přípravu nového archivního zákona.

7/ Jaká opatření byla přijata Národním archivem s cílem zajistit jak chod badatelný, tak i nezbytná hygienická opatření? Kolik badatelů může najednou pracovat v badatelně NA?

V průběhu pandemie jsou respektována veškerá opatření vyplývající z rozhodnutí vlády ČR a dále ministra vnitra České republiky a státního tajemníka v Ministerstvu vnitra České republiky. Obě badatelný Národního archivu jakožto služebního úřadu (stejně jako ostatních sedmi státních oblastních archivů) vždy reagují na tyto předpisy a fungují v souladu s nimi. Jsou zajištěna všechna hygienická opatření, dochází k omezení počtu současně přítomných badatelů s ohledem na rozestupy nebo plochu. Jsou povinné roušky, rukavice, dezinfekce u vchodu do budovy i do badatelný, prohlášení o bezinfekčnosti, dezinfekce stolů po každé návštěvě badatele, pravidelné větrání, dodržování rozestupů mezi badateli a personálem studovny. Pult badatelný na Chodovci byl oddělen bezpečnostní přepážkou, ve studovně na adrese Milady Horákové umožňuje stavební dispozice ochranu obsluhy badatelný za skleněnými stěnami. Byl zaveden objednávkový systém. Počet badatelů se mění v souvislosti s vydanými nařízeními. V centrální badatelně Národního archivu na Chodovci bylo možné zajistit současné studium maximálně 10 osob. V badatelně na adrese Milady Horákové mohou pracovat nejvýše 4 badatelé najednou. Požadavky na studium jsou vyřizovány v pořadí, v němž byly archivu doručeny. Badatelům vychází archiv vstříc vyhotovováním písemných rešerší a poskytováním digitálních reprodukcí archiválií, což vedle obsluhy badatelů žádá další přítomnost personálu na pracovišti a další organizační hygienicko - bezpečnostní opatření.

8/ Jaká další opatření přijal Odbor archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra, aby umožnil badatelské veřejnosti studijní činnost i během pandemie Covid-19? Jak podporuje digitalizaci archivních fondů a sbírek?

V souladu s usneseními vlády ČR byly omezeny úřední hodiny státních archivů formou úpravy provozu badatelen. Úprava byla každým státním archivem řádně zveřejněna na úřední desce a rovněž způsobem umožňujícím dálkový přístup. Badatelská veřejnost byla dostatečným způsobem informována o možnostech osobní účasti v badatelnách v úředních dnech. Národní archiv a státní oblastní archivy navíc vyšly a nadále vychází požadavkům badatelské veřejnosti při předkládání archiválií

v maximální možné míře vstříc také zachování možnosti vyhotovování digitálních kopií archiválií, které poté zasílají bez zbytečného odkladu badatelům. O skutečnosti, že přijatá opatření byla badatelskou veřejností pochopena a přijata, svědčí kromě bezproblémového využívání badateli také několikanásobné zvýšení elektronické komunikace mezi státními archivy a badateli zejména ve věci digitalizace vybraných archiválií a jejich zaslání žadatelům.

9/ Jaký je rozsah digitalizovaných archiválií (fondů) v jednotlivých státních archivech ke konci letošního roku (pokud možno sestupně od Národního archivu / Archivu bezpečnostních složek k poslednímu archivu s nejnižším počtem digitalizátů, s uvedením celkového počtu spravovaných běžných metrů v archivu, dále běžných metrů digitalizovaných archiválií, vyjádřených též v procentech).

Na interním pracovišti pořizuje Národní archiv cca 1 mil. skenů za rok, digitalizaci v případě nestandardních archiválií řeší souběžně zakázkově (zejména filmy). Kromě toho jsou pořizovány skeny v rámci domácích i mezinárodních projektů. V roce 2019 šlo o 1 035 017 snímků v objemu 9 262,638 GB. V roce 2020 je objem obdobný, konkrétně 1 231 009 snímků v objemu 7 354,712 GB (v tom nejsou započítávány skeny pro jednotlivé badatele pořizované mimo systematickou digitalizaci). Z mezinárodních projektů největší objem představuje pro rok 2020 fond Desky zemské větší, velikost 208 GB, 32 981 snímků. V současné době je k dispozici přes 10 mil. skenů v celkovém objemu 180 TB. Objem digitalizovaných archiválií v procentech lze vyjádřit jen velmi těžko, neboť až na výjimky nejsou digitalizovány celé archivní soubory, ale jen jejich vybrané části. Pokud jde o rozsah digitalizovaných archiválií v jednotce běžné metry, jde o zlomek celkového počtu bm archiválií uložených v Národním archivu.

Pro úplnost uvádím, že Národní archiv pečuje k 31. prosinci 2020 o celkem 2 114 archivních souborů v rozsahu 131 559,24 bm. Velikost digitálních archiválií (born digital, dle § 18b archivního zákona) je k tomuto datu 4 485 050 MB. Informace o digitálních archiváliích (nikoliv o kopiích listinných archiválií tj. digitalizátech) je každoročně zveřejňována ve výroční zprávě Národního archivu v souladu s archivním zákonem, a to vždy do konce února následujícího roku způsobem umožňujícím dálkový přístup. Jde o samostatnou *kapitolu II. Celkové*

množství uložených archiválií a tabulky II/1,2. Vlastní výběr archiválií včetně digitálních archiválií je popsán v kapitole III., subkapitola Výběr archiválií ve skartačním řízení a viz též tabulky III/1,2. Informace o digitalizaci poskytne tamtéž subkapitola v části Stav archiválií a podrobná tabulka č. IV i s názvy digitalizovaných fondů. V témže zdroji jsou obsaženy i podrobné informace o všech projektech, jež mj. produkují i digitalizáty, dále o projektu Národní digitální archiv, či o výzkumu v oblasti dlouhodobé digitální archivace, v němž je Národní archiv oceňován mezinárodní komunitou za aktivní přístup.

K aktuálnímu datu (počátek ledna 2021) nelze poskytnout údaje, které by zahrnovaly statistiku včetně roku 2020 za celou síť státních archivů České republiky. Rok 2020 byl naprosto specifickým co do organizace práce, a to nejen pro archivy České republiky. Přestože v souvislosti s probíhajícími protiepidemickými opatřeními muselo docházet rovněž k omezování činnosti studoven, snažily se archivy vycházet maximálně vstříc badatelským požadavkům. Jednou z klíčových forem zajištění badatelských požadavků byla samozřejmě i digitalizace analogových archiválií (jak jsem již uvedl výše).

Informace o postupu digitalizace obsahují výroční zprávy jednotlivých archivů, které jsou rovněž zveřejňovány. Aktuálně obsahují statistické údaje ke dni 31. prosince 2019. Jakékoli řazení těchto údajů a vzájemné porovnávání údajů je však zavádějící, nehledě na fakt, že postup digitalizace se neřídí pouze jediným kritériem (např. digitalizace jednoho celého archivního fondu), ale mnohdy probíhá naopak napříč archivními fondy v souladu s potřebami určenými aktuálními badatelskými požadavky, významem jednotlivých archiválií apod. Důležitým kritériem je přirozeně i fyzická ochrana archiválií a zachování jejich informační hodnoty. Podstatnou roli mají rovněž rozdílné typy a formáty archiválií, které určují technickou a časovou náročnost jejich skenování.

10/ Proběhly od roku 2017 nějaké kontroly digitalizace v jednotlivých archivech, pokud ano, tak s jakým výsledkem.

Kontrola digitalizace, tedy zejména porovnání digitalizátů s originálními archiváliemi, je součástí kontrol oblasti zpřístupňování archiválií prováděných Ministerstvem vnitra (odborem archivní správy a spisové služby). Za dotazované období od roku 2017 do současnosti nejsou evidována žádná negativní zjištění.

Přehled vykonaných kontrol je uveden v odkazu:

<https://www.mvcr.cz/clanek/kontrolni-cinnost.aspx>.

11/ V neposlední řadě bych se rád ujistil – a odkazuji na svou interpelaci Vašeho předchůdce L. Metnara (viz <https://www.ods.cz/clanek/16666-plsemna-Interpelace-na-ministra-vnitra-ve-vecl-clenske-evidence-komunisticke-strany-ceskoslovenska-jeji-spravy-narodnim-archivem-a-digitalizaci-pro-verejne-ucely>) – že byla Národním archivem dokončena také digitalizace evidenčních karet členů Komunistické strany Československa. Pokud se tak náhodou ještě nestalo, zajímalo by mě, jaká opatření přijmete, aby tato jejich digitalizace byla v co nejbližší době ukončena?

S odkazem na starší odpověď na citovanou interpelaci sděluji, že jednotná digitalizace byla ukončena již v roce 2016. Digitalizované soubory jsou pro badatele volně dostupné v systému intranet v badatelně Národního archivu.

S pozdravem

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized initial 'P' followed by a long horizontal stroke and a final flourish.

Vážený pan
PhDr. Pavel Žáček, Ph.D.
poslanec Poslanecké sněmovny
Parlamentu České republiky
Praha

Veřejné zakázky nebo přímé nákupy, které byly realizovány v rámci projektu NDA II

ID	Název VZ	Vysoutěžená hodnota VZ – způsobilé výdaje (včetně DPH)	Poznámka
000	Povinná publicita IROP-pamětní destička	2 504,70 Kč	
	Povinná publicita IROP-billboard	2 889,00 Kč	
001	Pořízení hardware a software	13 765 435,53 Kč	HW a SW
002	NDA II, VZ 02: Informační systém NDA	3 017 740,00 Kč	IS
003	NDA II, VZ 03: Archivní portál	4 038 678,00 Kč	IS
004	Atestace a posouzení shody	901 450,00 Kč	
005	Bezpečnostní audit	297 999,00 Kč	
006	Zvýšení kapacity a stability IS NDA	1 319 142,00 Kč	HW a SW
007	Administrace veřejných zakázek	292 820,00 Kč	
008	Pořízení SW z rámcové smlouvy	685 785,23 Kč	SW
008	Pořízení SW z rámcové smlouvy II	525 711,00 Kč	SW
009	Dodávka pracovních stanic	310 885,30 Kč	
011	NDA II, VZ 11: Pořízení HW a SW k napojení IS NDA na DCeGOV	1 934 015,60 Kč	
012	Připojení IS NDA na DCeGOV	2 420 000,00 Kč	
013	Administrace VZ přímý nákup	30 250,00 Kč	